Чопик Марія Михайлівна
учитель фізичної культури вищої кваліфікаційної категорії,
учитель-методист
Новояворівський заклад загальної середньої
освіти І-ІІІ ступенів № 1 Новояворівської міської ради
Львівської області, Україна

ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ УПРОДОВЖ УРОКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Оцінювання ключових компетентностей у фізичному вихованні учнів є важливим елементом сучасного освітнього процесу, який має враховувати різні аспекти особистісного розвитку дитини. Інструменти для такого оцінювання повинні бути багатовимірними, охоплювати як фізичні показники, так і соціальні, комунікативні, мотиваційні й інтелектуальні складові.

В сучасній українській науковій думці значна увага приділяється формуванню в учнів ознак 11 ключових компетентностей Нової української школи (НУШ). Системні наукові дослідження з формування ключових компетентностей під час уроків фізичної культури належать Н. Сороколіт [1, 2, 3, 4, 5]. Науковиця зосереджує увагу на педагогічних ситуаціях, за допомогою яких в процесі фізичного виховання можна формувати ключові компетентності [6, 7, 8, 9]. Однак, ми вважаємо, що в українській науковій думці приділяється недостатня увага до інструментарію для оцінювання ключових компетентностей. Тому, в умовах НУШ варто звертати увагу як на традиційні так і на інноваційні інструменти для оцінювання навчального поступу, фізичної підготовленості та ключових компетентностей.

Серед традиційних інструментів оцінювання можна виділити інструменти для перевірки фізичних якостей – сили, швидкості, витривалості, координації та гнучкості. Наприклад, під час уроку фізичної культури учні можуть виконувати біг на короткі дистанції, стрибки в довжину або підтягування. Ці показники дають змогу об'єктивно оцінити не лише рівень фізичної підготовленості дитини, а й спонукати учнів до аналізу власних показників та моніторингу навчального поступу. В такий спосіб можна формувати як наскрізне вміння – критичне мислення, так і математичну компетентність. Ще одним важливим інструментом, який дозволяє оцінити

математичну компетентність в процесі фізичного виховання є самооцінка й рефлексія учнів. Діти можуть аналізувати власні досягнення, порівнювати свої результати з попередніми, ставити собі цілі та планувати кроки для їх досягнення. Це розвиває критичне мислення, відповідальність і навички вчитися впродовж життя.

Одним із ключових інструментів за формуванням ключових компетентностей є спостереження за участю учнів у заняттях. Учитель аналізує, наскільки активно і старанно діти виконують завдання, як взаємодіють у командних іграх, чи демонструють відповідальність і ініціативу. Це дозволяє оцінити соціальні та комунікативні навички, які є важливими для сучасної освіти.

Сучасні технології також пропонують чимало інструментів для оцінювання. Наприклад, фітнес-трекери або мобільні додатки дозволяють фіксувати кількість кроків, частоту серцевих скорочень, тривалість активності та інші фізіологічні показники. Використання таких пристроїв робить оцінювання об’єктивним і зрозумілим для учнів та дозволяє підвищити їхню зацікавленість у заняттях. І це дасть можливість учителеві оцінити рівень сформованості інформаційно-комунікативної компетентності.

Оцінювання компетентностей також може здійснюватися через участь у проєктних та інтегрованих завданнях. Наприклад, учні можуть створити свій комплекс вправ, організувати міні-змагання або розробити інформаційну кампанію про здоровий спосіб життя. Такий підхід дозволяє оцінити креативність, ініціативність і підприємливість. І це може бути інструментарієм для оцінювання таких ключових компетентностей як «Інноваційність», «Підприємливість та фінансова грамотність».

Наступним ефективним інструментом для оцінювання ключових компетентностей вважаємо використання методики укладання портфоліо, що передбачає збирання учнем власних досягнень у фізичній культурі у вигляді щоденників, проєктів, фотографій чи відеозаписів. Наприклад, учні можуть: створювати власні комплекси вправ; брати участь у спортивних заходах і відзначати їхні результати, документувати власний прогрес (наприклад, зростання витривалості або гнучкості). Це допомагає оцінити ініціативність, вміння вчитися впродовж життя та рефлексію.

Ще одним ефективним інструментом для оцінювання ключових компетентностей під час уроку фізичної культури є методика інтегрованого оцінювання, яка дозволяє поєднувати фізичну культуру з іншими освітніми предметами. Наприклад, через математичні завдання (розрахунок часу чи

дистанції) або природознавство (вивчення впливу вправ на організм). Це допомагає оцінити математичну, екологічну компетентності.

Для оцінювання учитель фізичної культури може використовувати метод анкетування. Цей метод використовується для оцінки мотивації учнів до фізичної активності, їхніх уподобань і самопочуття. Анкети можуть містити запитання про те, які види фізичної діяльності учням подобаються, як вони оцінюють свій прогрес або наскільки задоволені уроками фізичної культури.

Таким чином, інструменти оцінювання ключових компетентностей у фізичному вихованні мають бути різноманітними та орієнтованими на всебічний розвиток учня. Поєднання фізичних тестів, спостережень, самооцінки та сучасних технологій забезпечує комплексний підхід до оцінювання, що відповідає вимогам Нової української школи.

Список використаних джерел:

1. Сороколіт Н. (2022). Розвиток екологічної компетентності учнів на уроках фізичної культури. *Фізична активність і якість життя людини. Зб. тез доп. VI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.,* Луцьк, 71–72.
2. Сороколіт Наталія (2021). Компетентнісний підхід у фізичному вихованні. *The XIV International Science Conference «Current issues of science and education»,* 146–152.
3. Сороколіт Наталія (2021). Можливість упровадження громадянських та соціальних компетентностей у фізичному вихованні. *Фізична культура і спорт: досвід та перспективи: матер. 3-ої Міжнар. наук.-практ.конференції,* Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 129 –132.
4. Сороколіт Н. С. & Лук'янченко М.І. (2023). Реалізація ключової компетентності «Навчання впродовж життя» у фізичному вихованні. *Наук. часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр*. Київ, 5К(165), 127–130. DOI: https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K(165).28
5. Сороколіт Н.С. & Москаленко Н.В. (2024). Сучасні підходи до формування культурної компетентності школярів засобами фізичного виховання. *Спортивний вісник Придніпров'я.* Дніпро, 1, 94–100. DOI:10.32540/2071-1476-2024-1-094
6. Сороколіт Н. С., Пасічник В. М., Римар О. В., Ханікянц О. В., Соловей А. В. & Маланчук Г. Г. (2024). Методичні прийоми формування ключової компетентності «Підприємливість і фінансова грамотність» у фізичному вихованні школярів. *Наук. часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр.* Київ, 3(175), 176–181. DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3(175).34
7. Сороколіт Н. С. (2022). Методичні прийоми формування інформаційно-комунікативної компетентності учнів у процесі фізичного виховання. *Актуальні питання фізичної культури, спорту та ергометрії. Зб. тез III Міжнар. наук.-спорт. конг. Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича*, Чернівці, 36–38.
8. Сороколіт Н. С. (2022). Формування ключової компетентності «Інноваційність» у школярів засобами фізичної культури. *Інноваційна педагогіка*, 48(2), 91–94. DOI https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/48.2.17
9. Сороколіт Н. С. (2022). Шляхи впровадження математичної та інформаційно-комунікативної компетентностей у фізичне виховання школярів. *Інноваційна педагогіка,* 44(3), 54–57. DOI: https://doi.org/10.32843/2663- 6085/2022/44/3.11